

Aan: Gemeenteraad Woerden
Van: Informateur
Onderwerp: Rapport van bevindingen en advies
Datum: 12 april 2022
Status: Ter informatie

Geachte gemeenteraad,

Dinsdag 22 maart heeft u besloten mij aan te stellen tot informateur, met als opdracht:

Verken de mogelijkheden die partijen geschikt achten voor het vormen van een solide meerderheidscoalitie:

- a. die recht doet aan de uitslag van de verkiezingen;*
- b. die met een heldere, gezamenlijke visie, daadkrachtig kan werken aan de opgaven voor de gemeente Woerden in de komende jaren;*
- c. die een stabiel en herkenbaar college kan vormen voor de komende vier jaren.*

In deze verkenning wordt ook aandacht besteed aan de winst van gemeentelijke partijen zonder landelijke vertegenwoordiging bij de gemeenteraadsverkiezingen en de betekenis die dit in de ogen van partijen heeft voor de coalitiesamenstelling.

Ik geef hieronder een weergave van het door mij gelopen proces. In dit proces ben ik ondersteund door Mark Tobeas (griffier) en Liesje Wanders (adjunct-griffier).

Twee gespreksrondes

Op basis van deze opdracht ben ik op woensdag 23 maart en donderdag 24 maart begonnen met het voeren van gesprekken met alle onderhandelende partijen. In deze eerste gesprekken heb ik met de onderhandelaars teruggeblikt op de verkiezingsuitslag. Ook hebben we een eerste verkenning gedaan naar welke coalitie in de ogen van de onderhandelaars het meest recht zal doen aan uw opdracht aan mij en hoe de onderhandelaars hun eventuele deelname aan de coalitie en aan het college voor zich zien. Zoals viel te verwachten, bleken verschillende combinaties mogelijk. Hoe dan ook was er veel overeenstemming dat de winst van partijen zonder landelijke vertegenwoordiging tot zijn recht moest komen in een komende coalitie.

Op basis van de eerste gespreksronde heb ik alle onderhandelaars verzocht op papier te zetten wat volgens hen de belangrijkste uitdagingen voor Woerden in de komende vier jaar (en daarna) zijn en hoe zij die uitdagingen willen aanpakken. Deze opdracht vormde de basis voor de tweede gespreksronde op 29, 30 en 31 maart.

Opgaven voor Woerden

Uit de gesprekken en uit de 'huiswerkopdracht' bleek veel overstemming te bestaan voor welke opgaven Woerden in de komende jaren komt te staan. Deze zijn als volgt samen te vatten:

1. Financiële situatie en betrouwbare overheid
2. Beheer openbare ruimte
3. Wonen en ruimtelijke ontwikkeling
4. Sociaal Domein en Zorg Dichtbij
5. Vitale kernen
6. Energietransitie

Over hoe deze opgaven moeten worden aangepakt en welke prioriteit daaraan moet worden gegeven, verschillen de tien partijen echter onderling. Met name op de thema's 'Wonen en ruimtelijke ontwikkeling', 'Sociaal Domein' en 'Energietransitie'. Zaak was dus om te onderzoeken welke partijen kunnen samenwerken op deze thema's en op welke manier. Ik heb er vertrouwen aan dat mijn voorliggende advies hieraan voldoet.

Vervolggesprekken

In alle gevoerde gesprekken heb ik, met mijn opdracht in het achterhoofd, gelet op de programmatische overeenkomsten tussen de partijen en de onderlinge verhoudingen.

Zoals u in mijn [tussenrapportage](#) hebt kunnen lezen, heb ik begin vorige week vijf partijen uitgenodigd voor verkennende vervolggesprekken om te komen tot een werkbare coalitie. Daarbij was mijn uitgangspunt om te komen tot een vierpartijencoalitie, omdat deze het meest voor de hand leek te liggen.

Advies aan de raad

Zoals geschreven spraken in de eerste ronde partijen zich uit over de coalitievoorkeuren. Als je als partij niet of niet veel genoemd werd had dat voor mij betekenis. In de gesprekken is erop doorgevraagd. Soms bleek dat er geen chemie werd ervaren met een partij/fractie. Ervaringen met een partij/fractie in de vorige raadsperiode en in de huidige coalitie werden ook aangedragen als reden. Deze ervaren verhoudingen maakten de puzzel er niet makkelijker op.

Behalve STERK Woerden hebben alle partijen een wethouderskandidaat aangedragen. STERK Woerden neemt niet deel aan een college, maar wil graag constructief samenwerken op in ieder geval de voor hen belangrijke punten.

Woerden heeft stevige ambities met bijbehorende werklast voor het college. Bij sommige partijen leeft de wens het college te bemensen met vijf wethouders. Uiteindelijk adviseer ik dat niet, omdat dat zou betekenen dat er een vijfde partij in de coalitie nodig is. Reden dat dit niet wenselijk is, is dat, hoewel een coalitie natuurlijk een stabiele meerderheid moet hebben, deze meerderheid ook niet onevenredig groot moet zijn. Op die manier wordt voldoende ruimte geboden aan de oppositie en de discussie binnen de raad. Een partij in de coalitie twee wethouders laten leveren lijkt me gezien de zetelverhoudingen in de voorgestelde coalitie minder gewenst. Dus vier wethouders.

Voor het uiteindelijke advies is de inhoud leidend, maar daarnaast speelde de wens om de winst van 'lokale partijen' een plek te geven in de nieuwe coalitie een belangrijke rol. Een coalitie met daarin naast de grootste partij (CDA) ook de grootste lokale partij (LijstvanderDoes) ligt dus voor de hand. Op zowel programmatisch niveau als op de onderlinge verstandhoudingen bleken zowel CDA als LijstvanderDoes overeenkomsten te hebben met ChristenUnie-SGP en Progressief Woerden. In mijn ogen en in die van de onderhandelaren bleken er voldoende overeenkomsten te bestaan om een coalitie te vormen, met name op het gebied van wonen, sociaal domein (armoedebeleid, eenzaamheid en zorg dichtbij) en beheer openbare ruimte.

Verder is het volgende van belang. Voor alle partijen is het thema energietransitie in de nieuwe coalitie een speerpunt. Energiebesparing en inzet op isolatie is de ene helft van die opdracht. Daarnaast is er de opdracht om elektriciteit op te wekken. De afgelopen periode heeft de raad besluiten genomen over het afwegingskader grootschalige duurzame energie en het bijbehorende RES-bod, met de keuze deze opgave voor 50% met wind en voor 50% met zon in te vullen. Alle beoogde coalitiepartijen respecteren vanzelfsprekend dit democratisch genomen besluit. De komende periode zal aan de uitwerking verder gewerkt gaan worden. Voor wind worden de potentiële windmolenlocaties in de gemeente Woerden (Reijerscop en A12 Barwoutswaarder) gewogen door toetsing aan criteria op het gebied van gezondheid, landschappelijke inpassing, energienetwerk, draagvlak, exploitatie en realisatie. Hierbij wordt ook de nog vast te stellen Rijks-afstandsnorm gebruikt.

Het nieuwe college zal een plan opstellen voor objectieve toetsing. Coalitiepartijen spreken af zich gedurende deze planvorming en uitwerking daarvan te onthouden van politieke stellingnames, zodat dit proces objectief

kan verlopen. Op basis van de uitkomsten van die uitwerking komt het college deze periode met een voorstel richting raad inzake de toepassing van wind als onderdeel van de opdracht om duurzame elektriciteit op te wekken in de gemeente. Voor alle partijen, dus ook die in de coalitie, is er dan ruimte om hun eigen politiek bestuurlijke keuzes te maken.

Op basis van deze overwegingen is mijn advies aan het CDA, LijstvanderDoes, Progressief Woerden en ChristenUnie-SGP om, onder begeleiding van een formateur, samen een coalitieakkoord te schrijven.

Advies aan de formateur

Mijn advies aan de formateur is om bij het opstellen van het coalitieakkoord in ieder geval aandacht te besteden aan de onderstaande thema's:

Inbreng samenleving

Tijdens het informatieproces heb ik een tweetal brieven ontvangen. Van Woerden Sportief en van het culturele veld Woerden (Stadsmuseum, KUVU, Cultuur Platform, Bibliotheek het Groene Hart en Kunstencentrum 'Het Klooster'). Besteed hier aandacht aan in het formatieproces.

Financiële situatie en betrouwbare overheid

De opgave ligt hier gezien de oplopende schuldenlast, de (werk)druk op de ambtelijke organisatie, onzekerheden door internationale ontwikkelingen en de vele ambities in het realiseren van een financieel gezonde gemeente. De slagen die gemaakt zijn in het financieel bewustzijn moeten een goede doorstart krijgen, maar dat vereist in samenspraak met de raad nog wel om verdere doordenking. Het is ook een opdracht om een herkenbaar, daadkrachtig bestuur te zijn, dat naast de inwoners staat, met inbegrip van een goede dienstverlening, participatie en communicatie. Een herkenbaar, daadkrachtig bestuur weet ook wat het is om een collegiaal bestuur te zijn: hoe werken we in het college met elkaar samen en hoe geven we vorm aan de samenwerking met de raad? De raad is zich bewust van zijn kaderstellende, volksvertegenwoordigende en controlerende rol.

Beheer openbare ruimte

In 2019 is bij de Strategische Heroriëntatie veel bezuinigd op het beheer van de openbare ruimte. Er moet goed worden gekeken naar de gevolgen die deze bezuiniging heeft gehad. Mijns inziens vereist het beheer van de openbare ruimte om een andere aanpak. Niet budgetgestuurd, maar kwaliteitgestuurd. Breng de huidige toestand in het kaart en ga vandaaruit werken aan een gewenst kwaliteitsniveau. Aspecten als vergroening van de openbare ruimte, biodiversiteit (bloeiende bermen), beweeg- en speelplekken, klimaatadaptatie (incl. waterberging) en de toegankelijkheid van de openbare ruimte zijn eveneens van belang.

Wonen en ruimtelijke ontwikkeling

Voor alle partijen is de woningnood een belangrijke opgave. Een oplossing voor dit probleem kan volgens meerdere onderhandelaars worden gevonden in creatief bouwen en het steunen van initiatieven van inwoners. De beoogde coalitiepartners kunnen elkaar vinden op het gebied van minimum percentage sociale huur en het bijbouwen van goedkope koopwoningen. Maak daarnaast ook afspraken over de huisvesting van statushouders en de opvang van vluchtelingen.

Binnen de beoogde coalitie bestaat overeenstemming over het uitvoeren van het raadsbesluit over de Rembrandtbrug. Wel moet goed worden gekeken naar de (financiële) consequenties wanneer de brug aanzienlijk duurder blijkt uit te vallen dan beoogd. Maak ook afspraken over overige verkeersopgaven (bijvoorbeeld Oostelijke randweg en bereikbaarheid per fiets).

Sociaal Domein

Binnen het Sociaal Domein bestaan grote opgaven. De beoogde coalitiepartners hebben dezelfde soort opvattingen over eenzaamheid, Iedereen Doet Mee en armoedebeleid. In verband met de instabiele

internationale situatie behoeft het armoedebelief extra aandacht. Ook is er overeenstemming over het thema 'zorg dichtbij'.

Vitale kernen en wijken

De leefbaarheid van de wijken en dorpskernen verdient voldoende aandacht in het coalitieakkoord. Het voorzieningenniveau in de dorpen en wijken moet op peil gebracht en gehouden worden. In de gesprekken heb ik gemerkt dat er bij de inwoners van de omliggende dorpen soms het gevoel heerst dat er veel aandacht gaat naar de stad. Spreek daar met de inwoners van deze dorpen over. De leefbaarheid van de dorpen is gediend bij een actieve, respectvolle samenwerking tussen inwoners en gemeente, waarbij wijk- en dorpsplatforms een belangrijke rol spelen.

Ten slotte

Mijn dank voor de open, respectvolle wijze waarop de gesprekken zijn gevoerd. De voorgestelde coalitie gaat naar ik verwacht leiden tot een stabiel en herkenbaar college voor de komende vier jaren. En dat in het belang van alle inwoners van de gemeente Woerden.

Woerden, april 2022.

Dirk van der Borg
Informateur